

Εξ αποστάσεως εκπαίδευση μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρία

Αφροδίτη Τέλη

Προϊσταμένη 2^{ου} ΚΕΣΥ Α Θεσσαλονίκης

Εξ αποστάσεως εκπαίδευση

- Εκπαιδευτής και εκπαιδευόμενος βρίσκονται σε διαφορετικούς χώρους
- Η τεχνολογία γεφυρώνει το κενό μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου
- Προάγει την ανεξάρτητη μάθηση και την αυτοδιαχείριση στη μάθηση

Ηλεκτρονική Εκπαίδευση (η-εκπαίδευση)

- Η ηλεκτρονική μάθηση (η-μάθηση) είναι η διαδικασία κατά την οποία κάποιος μαθαίνει – εκπαιδεύεται μέσω της χρήσης Η/Υ
- Η ηλεκτρονική διδασκαλία (η-διδασκαλία) είναι το σύστημα των ενεργειών μαθητών και εκπαιδευτικών στο πλαίσιο της η-επικοινωνίας
 - Σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης
 - Σε όλα τα πλαίσια εκπαίδευσης

Μορφές η-μάθησης

- **Σύγχρονη μάθηση**
 - Η διδασκαλία πραγματοποιείται την ίδια χρονική στιγμή, αλλά όχι στον ίδιο χώρο δηλ. απαιτείται ταυτόχρονη συμμετοχή εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου
 - Οι συμμετέχοντες ανταλλάσσουν απόψεις και εκπαιδευτικό υλικό
 - Τηλεδιάσκεψη, chat, ζωντανή αναμετάδοση διαλέξεων με *live streaming*, online σεμινάρια (webinars) κ.α.
- **Ασύγχρονη μάθηση**
 - Η διδασκαλία πραγματοποιείται σε διαφορετικούς χώρους και σε διαφορετικούς χρόνους δηλ. δεν απαιτείται ταυτόχρονη συμμετοχή εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου
 - Οι συμμετέχοντες επιλέγουν μόνοι τους το χρονικό πλαίσιο για να ασχοληθούν με το εκπαιδευτικό υλικό
 - Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο , βιντεοδιασκέψεις, τα φόρουμ κ.α.
 - Η ασύγχρονη εκπαίδευση είναι περισσότερο ευέλικτη από την σύγχρονη

Μπορεί η ηλεκτρονική εκπαίδευση να προάγει τη συμπερίληψη των μαθητών με ποικίλες δυσκολίες;

- Η απάντηση είναι ότι Μπορεί!
- Προωθεί τη συμμετοχή
- Υπάρχουν προγράμματα και συστήματα υποστήριξης της εκπαίδευσης μαθητών με ΕΕΑ

Πλεονεκτήματα της η-μάθησης για μαθητές ΕΕΑ

- Ευελιξία στο χρόνο και χώρο ενασχόλησης
- Κατάλληλες προσαρμογές και τροποποιήσεις
- Ενεργητικός ρόλος στην εκτέλεση εργασιών
- Πρόοδος με βάση το ατομικό ρυθμό μάθησης
- Έλεγχος της γνώσης στο άτομο, αυτοδιαχείριση
- Ανεξαρτησία

Πλεονεκτήματα της η-μάθησης για μαθητές με ΕΕΑ

- Πολλαπλοί τρόποι παρουσίασης περιεχομένου
- Σύγχρονη και ασύγχρονη επικοινωνία γρήγορα, εύκολα
- Κατάλληλη διαμόρφωση του περιβάλλοντος
- Χρήση βοηθητικής τεχνολογίας
- Συνεργατική μάθηση αξιοποιώντας εργαλεία του υπολογιστή ως μέσο επικοινωνίας
- Μείωση της κοινωνικής απομόνωσης

Μειονεκτήματα της η-μάθησης για μαθητές με ΕΕΑ

- *! Το πρόβλημα είναι ότι η κύρια πηγή ανταλλαγής μηνυμάτων γίνεται μέσω ανάγνωσης και γραφής τόσο στη σύγχρονη όσο και στην ασύγχρονη διδασκαλία!*
- Οι μαθητές με ΕΕΑ κινδυνεύουν να παραμεληθούν
- Έλλειψη καθοδήγησης στη διαχείριση του η-περιεχομένου
- Αποτυχία συσχέτισης της εμπειρίας με την πραγματική ζωή
- Απλή προσαρμογή του υλικού δεν είναι αρκετή

Η συμμετοχή των μαθητών με ΕΕΑ στην η-μάθηση δεν είναι ευθέως ανάλογη με την ποσότητα των προγραμμάτων για την εκπαιδευτική τους υποστήριξη

Οι λόγοι πιθανόν σχετίζονται με

- Έλλειψη επαρκούς έρευνας
- Περιορισμένη συνεργασία μεταξύ δημιουργών προγραμμάτων και ειδικών εκπαιδευτικών για τη δημιουργία της κατάλληλης υποστηρικτικής τεχνολογίας
- Υπεραπλούστευση της άποψης για την εκπαιδευτική διαδικασία και για τα χαρακτηριστικά των μαθητών με ΕΕΑ

Μοντέλα συνδιδασκαλίας και η-ειδικής εκπαίδευσης

- 4 μοντέλα η-συνδιδασκαλίας
- Κοινά χαρακτηριστικά και διαφορές

Σύγχρονη η-διδασκαλία

Υποστηρικτική εκπαίδευση

Ασύγχρονη η-διδασκαλία

Αντισταθμιστική εκπαίδευση

- Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην η-εκπαίδευση είναι εξαιρετικά σημαντικός!

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού

- Παράγοντες που καθορίζουν την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού στην η-εκπαίδευση
- Οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται **ειδική η-επάρκεια** για να δημιουργήσουν κατάλληλα η-σενάρια διδασκαλίας
 - Γνώση του αντικειμένου
 - Γνώση των χαρακτηριστικών του μαθητή
 - Γνώση παιδαγωγικών μεθόδων και τεχνικών που εφαρμόζονται στο πλαίσιο της η-εκπαίδευσης
 - Γνώση των δυνατοτήτων της βοηθητικής τεχνολογίας

Περιεχόμενο διδασκαλίας

- Σαφές και ξεκάθαρο περιεχόμενο
- Λογική δομή με βάση τα αναμενόμενα αποτελέσματα
- Έλεγχος προαπαιτούμενων γνώσεων
- Η ύλη χωρίζεται σε μικρές διδακτικές μονάδες
- Κατάκτηση μιας γνώσης και μετά μετάβαση σε άλλη

Περιεχόμενο διδασκαλίας

- Περιορισμένη χρήση πλαισίων, κίνησης και αντιθέσεις χρωμάτων, διαφορετικά δίνεται βαρύτητα στα στοιχεία που πλαισιώνουν το περιεχόμενο και όχι στο ίδιο το περιεχόμενο!
- Χαμηλότερος ρυθμός μάθησης, προσαρμοσμένος στις ανάγκες του μαθητή
- Ανατροφοδότηση από τον εκπαιδευτικό και από τον εκπαιδευόμενο με λίστα ελέγχου
- Αν απαιτείται βοηθητική τεχνολογία τότε είναι προτιμότερη η ασύγχρονη διδασκαλία

Βοηθητική τεχνολογία

- Κάθε μέσο, συσκευή ή πρόγραμμα που χρησιμοποιείται με σκοπό να αυξήσει, βελτιώσει, διατηρήσει τις δεξιότητες των ατόμων με αδυναμίες
- Καθιστά ικανό το άτομο να εκτελέσει λειτουργίες τις οποίες χωρίς αυτήν θα ήταν πολύ δύσκολο ή και αδύνατο να τις εκτελέσει

Βοηθητική τεχνολογία

- Προάγει τη συμπερίληψη
- Προσφέρει ευκαιρίες συμμετοχής
- Προωθεί τη συνεργασία
- Απαιτούνται χαμηλής τεχνολογίας λύσεις

Υποστηρικτική τεχνολογία

Κατηγορία ΕΕΑ	Δυσκολίες και προβληματισμοί	Πιθανές προσαρμογές
Προβλήματα όρασης	Οριακή (ή καθόλου) όραση, αδυναμία παρακολούθησης του εκτυπωμένου ή online υλικού με τον τρόπο που το κάνουν τα άλλα παιδιά	Screen Reader, Reader κειμένου Braille printer, Braille εμφάνιση & εκτύπωση Προσαρμογή του contrast της οθόνης....
Προβλήματα ακοής	Δυσκολία με τα ακουστικά ερεθίσματα και στη συμμετοχή σε διαδικτυακή ή τηλεφωνική συζήτηση	Λεζάντες και μεταγραφές Νοηματική γλώσσα Εκτυπώσιμο υλικό...
Κινητικές δυσκολίες	Δυσκολία με το χειρισμό του ποντικιού	Εναλλακτικά πληκτρολόγια και ποντίκια, πληκτρολόγιο οθόνης αφής, λογισμικό ομιλίας, συσκευή για αλλαγή σελίδας
Μαθησιακές Δυσκολίες	Δυσκολίες στην ανάγνωση, γραφή και στα μαθηματικά, στην επεξεργασία της πληροφορίας με ευχέρεια και στη διατήρηση της πληροφορίας όπως οι υπόλοιποι μαθητές	Ηλεκτρονικά βιβλία, μετατροπείας κειμένου σε ομιλία για εισερχόμενα και εξερχόμενα, ομιλία για την υποβοήθηση γραψίματος, επιπλέον χρόνος στην ανάγνωση το επίπεδο δυσκολίας με βάση την αναγνωστική δυνατότητα του μαθητή

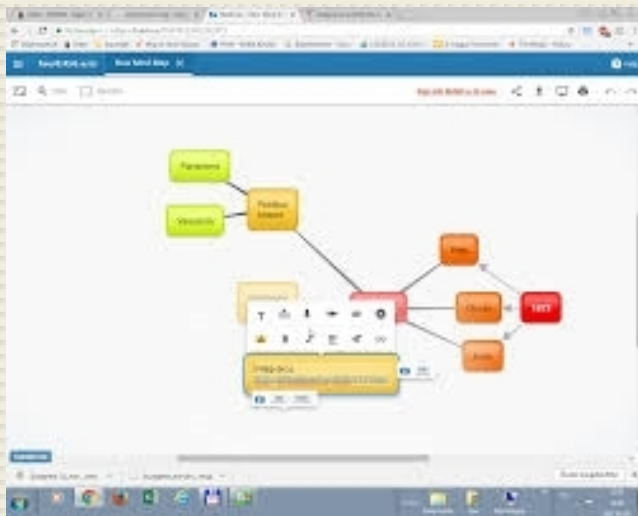
Υποστηρικτική τεχνολογία

Κατηγορία ΕΕΑ	Δυσκολίες και προβληματισμοί	Πιθανές προσαρμογές
Δυσλεξία	Δυσκολία στην ευχέρεια ανάγνωσης δυσκολία στη φωνολογική επίγνωση και φωνολογική αποκωδικοποίηση, στην ταχύτητα επεξεργασίας, στην επεξεργασία και διατήρηση φωνολογικών πληροφοριών	Μετατροπές κειμένου σε ομιλία, ορθογραφικός έλεγχος, εκφώνηση εργασιών
Δυσγραφία	Δυσκολία στο συνδυασμό δεξιοτήτων κίνησης και πληροφορίας, προβλήματα στη γραφή των συμβόλων και στη στίξη	Μετατροπή ομιλίας σε κείμενο, φωνητική εγγραφή και δακτυλογράφηση, παιχνίδια για τη βελτίωση της λεπτής κινητικότητας.
Δυαριθμησία	Αφορά τη δυσκολία στη μάθηση και κατανόηση του αριθμού, αριθμητικής.	Λογισμικά για τη βελτίωση των γνώσεων, εννοιών και δεξιοτήτων μαθηματικών Τα μαθηματικά είναι διεθνής γλώσσα
Προβλήματα λόγου	Δυσκολία συμμετοχής σε αλληλεπιδραστικές συνεδρίες όπως τα σύγχρονα τηλε-μαθήματα	Χρήση emails, chat room για δακτυλογράφηση απαντήσεων και ιδεών, ερωτήσεων κτλ
Άλλο/ Γενικά		Προσοχή στην επιλογή του περιεχομένου Εκπαίδευση χρηστών στις δυνατότητες της πλατφόρμας Το περιεχόμενο έτσι που να μπορεί να διαβαστεί από όλα τα λογισμικά (βοηθητική τεχνολογία)

Ελεύθερα λογισμικά προγράμματα

- Τα εργαλεία Text-to-Speech είναι λογισμικό που έχει σχεδιαστεί για να εκφωνεί δυνατά το κείμενο. Αυτά τα προγράμματα είναι χρήσιμα για όσους έχουν προβλήματα όρασης και για άτομα που κατανοούν καλύτερα όταν ακούνε και βλέπουν κείμενο ταυτόχρονα.
- Οι χρωματιστές επικαλύψεις μπορούν να υποστηρίξουν τη διαδικασία της ανάγνωσης για όσους έχουν προβλήματα όρασης και για άτομα με δυσκολίες επιλεκτικής προσοχής και διατήρησης
- Μεγεθυντικοί φακοί οθόνης, λειτουργούν σαν μεγεθυντικός φακός για τον υπολογιστή, διευρύνοντας ένα τμήμα της οθόνης που μπορεί να αυξήσει την αναγνωσιμότητα και να διευκολύνει την προβολή αντικειμένων στον υπολογιστή
- Δημιουργία νοητικών χαρτών. Είναι μια τεχνική όπου οι σχέσεις μπορούν να αναπαρασταθούν οπτικά. Ξεκινούν με μια κύρια ιδέα και διακλαδίζονται για να δείξουν πώς αυτή η κύρια ιδέα μπορεί να χωριστεί σε συγκεκριμένα θέματα.

Ελεύθερα λογισμικά

Βιβλιογραφία

- UNESCO, 2016, Learning for AllQ Guidelines on the Inclusion of Learners with Disabilities in Open and Distance Learning, France, 2016
- BjeKic, D., Obradovic S., Vucetic M., & Bojovic M. (2013). E-teacher in inclusive e-education for students with specific learning disabilities, Procedia-Social and Behavioral Sciences 128, 128-133
- Pierre-Antoine Cinquin, Pascal Guitton, Hélène Sauzéon. Online e-learning and cognitive disabilities: A systematic review. Computers and Education, Elsevier, 2019, 130, pp.152-167.
- ?Brokop, 2008, Accessibility to E-Learning for Persons with Disabilities: Strategies, Guidelines, and Standards, NorQuest, 2008
- Vasquez, Eleazar, and Barbara A. Serianni. "Research and practice in distance education for K-12 students with disabilities." Rural Special Education Quarterly 31.4 (2012): 33-43.

Θα μας βρείτε στο 2^ο ΚΕΣΥ Α΄ Θεσσαλονίκης!
2kesyathess@sch.gr

Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας!